

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Karlovy Vary

Inspekční zpráva

Základní škola Krajková, okres Sokolov

357 08 Krajková 22

Identifikátor školy: 600 073 009

Termín konání orientační inspekce: 15. – 16. ledna 2001

Čj.	052-29/01-5065
Signatura	oe3cu105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je v malé obci jedinou svého typu, vzdělává žáky 1. – 9. ročníku v devíti třídách. Ve škole je realizován vzdělávací program Základní škola, čj. 16 847/96-2, včetně úprav a doplňků čj. 25018/98-22.

Orientační inspekce se zaměřila na hodnocení kvality vzdělávání v předmětech matematika, český jazyk, dějepis, zeměpis a vlastivěda.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

První stupeň

Kvalita vzdělávání byla hodnocena na základě hospitací provedených v druhém až pátém ročníku v předmětech matematika a vlastivěda. Namátkově byly sledovány písemnosti žáků, notýsky a žákovské knížky.

Při plánování a přípravě výuky vycházely učitelky z charakteru zvoleného vzdělávacího programu, složení tříd a místních podmínek. Časová dotace jednotlivých předmětů je v souladu s učebním plánem, učební osnovy jsou plněny. Pro výuku sledovaných předmětů jsou zpracovány tematické plány.

Sledovanou výuku zabezpečovaly čtyři učitelky, z nichž pouze jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Ostatní tři odbornou a pedagogickou způsobilost nemají. Chybějící odbornost ve většině sledovaných hodin neměla zásadní negativní dopad na úroveň práce se žáky.

Pro realizaci výchovně-vzdělávací práce ve sledovaných předmětech má škola vytvořeny příznivé prostorové i materiální podmínky. Vybavení potřebným nábytkem je funkční, učebny jsou vkusně vyzdobené pracemi žáků a obrazovým materiálem k výuce. Ve sledovaných hodinách měli žáci k dispozici kromě učebnic i různé pomůcky, vzhledem k charakteru učiva se však nabízela možnost jejich ještě širšího využití.

Psychohygienické podmínky výuky jsou dodržovány, učitelky ve většině hodin střídaly činnosti; jen ojediněle zařazovaly relaxační chvílky.

Sledované hodiny byly z hlediska organizace a využívání metod práce rozdílně připravené i provedené. Všechny měly jasně stanovený cíl a obsah, který navazoval na předchozí znalosti žáků. Na celkovou efektivitu výuky měla příznivý vliv účinná motivace. V efektivních hodinách učitelky vedly výuku jasnými a srozumitelnými pokyny. Pracovní tempo bylo přiměřené věku a schopnostem žáků. Střídáním rozmanitých činností byl dán žákům prostor pro uplatnění vlastní aktivity, žáci často upevňovali získané poznatky vlastní samostatnou činností. Učitelky průběžně ověřovaly pochopení probíraného učiva, velkou pozornost věnovaly správným pracovním návykům, uplatňovaly mezipředmětové vztahy. V méně efektivních hodinách převažovala jednostranná činnost, dominantní byl monologický projev učitelky.

Kladné hodnocení a ocenění snahy podporovaly motivaci žáků a probíhaly ve většině hodin průběžně. V některých hodinách bylo využito závěrečného hodnocení práce celé třídy.

Učitelky vlídně reagovaly na spontánní projevy žáků, měly přirozenou autoritu. Vstřícným přístupem k žákům se jim dařilo vytvářet přátelskou pracovní atmosféru.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech na prvním stupni je hodnocena jako velmi dobrá.

Český jazyk

Předmět je ve všech ročnících druhého stupně vyučován v souladu s realizovaným vzdělávacím programem čtyři hodiny týdně. Jednotlivé specifické složky předmětu (jazyková a literární výchova) jsou obsahově rozčleněny v tematických plánech v souladu s učebními osnovami, ty jsou k datu inspekce plněny. Plánovány jsou i písemné prověrky znalostí žáků (jazykové kontrolní práce, diktáty).

Předmět vyučuje jediná učitelka s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Výuka probíhá ve velmi pěkně esteticky působících kmenových učebnách. Pro výuku předmětu je k dispozici zpětný projektor, videorekordér, vyučující má možnost využít školní kopírku pro rozmnožení doplňkových textů. Didaktická technika ani další pomůcky nebyly ve sledované výuce využity, ač k tomu některé realizované činnosti vybízely. Žáci mají k dispozici ucelenou řadu kvalitních učebnic.

Psychohygienické podmínky výuky jsou dodržovány z hlediska zařazení předmětu do rozvrhu hodin, v samotné výuce nedochází příliš často ke střídání činností, některé části sledovaných hodin byly monotónní, což se negativně odrazilo ve snížené aktivitě žáků.

Hodiny byly dobře připraveny a organizovány. Veškeré činnosti probíhaly frontálním způsobem, převládal výkladový způsob předávání nových poznatků, řízený rozhovor byl využit jen v hodinách literární výchovy. Efektivitu hodin jazykového vyučování snižovalo zdlouhavé diktování úkolů pro jazykový rozbor, naopak kladem byla viditelná snaha vyučující o individuální přístup k žákům. V literární výuce byl kladen důraz na výchovné využití interpretovaných textů, v těchto hodinách byli žáci aktivnější.

Hodnocení znalostí žáků je motivační, klasifikace je dostatečně četná. Vyučující nehodnotí žáky jen podle momentální neznalosti učiva, klasifikuje například i aktivitu žáků, úpravu sešitů apod., tím zvyšuje možnost kladného hodnocení u slabších žáků.

Komunikace ve třídách je oboustranně vstřícná, atmosféra byla vždy pracovní a nestresující.

Kvalita vzdělávání v předmětu český jazyk je ve sledovaných oblastech hodnocena jako průměrná.

Matematika

Týdenní hodinové dotace předmětu i obsah učiva jsou v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Časová rozvržení učiva v jednotlivých ročnících respektují náročnost probíraných tematických celků, učební osnovy jsou plněny, v týdenním rozvrhu tříd se střídá aritmetika s geometrií. Hospitované hodiny byly svědomitě připraveny a probíhaly s ohledem na většinovou úroveň schopností žáků jednotlivých tříd.

Výuku zajišťuje dvojice mladých vyučujících, obě jsou bez odborné i pedagogické způsobilosti, studují na pedagogické fakultě momentálně jediný otevíraný učitelský obor pro externí studenty - učitelství pro 1.stupeň základní školy. Zkušenější z nich toto studium dokončuje a je navíc prvním rokem zástupkyní ředitele školy. Zásluhou trvalé pracovní svědomitosti obou vyučujících a nesporně také systematické metodické pomoci zkušeného ředitele školy i jeho předchozí kvalifikované zástupkyně (především u mladší z vyučujících) je odborná i metodická úroveň výuky velmi dobrá.

Materiální podmínky výuky jsou na standardní úrovni, pokud se týká učebnic, pomůcek i didaktické techniky, obě vyučující mají zájem postupně maximálně využívat nově zakoupenou výpočetní a kopírovací techniku. Psychohygienické zásady výuky jsou v zásadě respektovány, začínající vyučující si pochopitelně potřebnou dostatečně různorodou metodickou a organizační skladbu svých vyučovacích hodin postupně teprve vytváří.

Z metodického hlediska byla základem všech hospitovaných hodin frontální forma výuky se snahou o aktivizaci žáků v průběhu celé vyučovací hodiny. Společným pozitivním rysem byla rovněž snaha o maximální srozumitelnost výkladu a praktické pojetí učiva mj. vhodnou skladbou a četností úloh. S ohledem na dispozice žáků bylo důkladné procvičování probíraného učiva, stejně jako spíše volnější pracovní tempo, zcela na místě. Nízký počet žáků ve třídě navíc umožňuje flexibilní individuální práci se žáky podle míry porozumění tématu. Obě vyučující se navíc prezentovaly vysokou pracovní efektivitou výuky i přirozenou autoritou u žáků. Z pohledu moderní metodiky předmětu zasluhuje zvýraznění jednak problémové pojetí výkladu (žáci individuálně či týmově spoluvytvářejí optimální postup při řešení problému) a jednak častější uplatňování pozitivní motivace žáků, jak vstupní, tak průběžné.

V hodnocení je tradiční prioritou písemné zkoušení, rozdílný počet známek obou vyučujících svědčí o odlišném pojetí průběžné klasifikace žáků, v obou případech je ovšem garantována objektivita hodnocení celkového. Odpovídající pozornost je ze strany vyučujících věnována čtvrtletním písemným pracím, stejně jako formální i obsahové úrovni žákovských sešitů, vhodně členěných na školní, pracovní a domácí.

Hospitované hodiny charakterizoval oboustranně vstřícný a přátelský způsob komunikace, takže i průměrně nadaní žáci mohli absolvovat vyučovací hodiny bez nežádoucího stresu.

Kvalita vzdělávání v předmětu matematika je celkově velmi dobrá.

Dějepis, zeměpis

Při plánování a přípravě výuky předmětů dějepis a zeměpis vycházeli učitelé z charakteru zvoleného vzdělávacího programu. Učivo přehledně rozčlenili do tematických plánů, které schválil ředitel školy. Počet hodin sledovaných předmětů a jejich poměrné zastoupení v jednom týdnu je v souladu s učebním plánem. Hospitacemi a kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny.

Sledovanou výuku zabezpečují tři učitelé, z nichž pouze jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, jedna učitelka je pro výuku pedagogicky způsobilá, jedné předepsaná způsobilost zcela chybí (střední odborné vzdělání pedagogického směru). Chybějící odbornost se v některých sledovaných hodinách projevila ve snížené úrovni práce se žáky.

Odborné pracovny pro výuku dějepisu a zeměpisu nejsou ve škole zřízeny, vyučování probíhá v kmenových třídách. Třídy jsou pro stávající počet žáků (11 až 15) prostorné a světlé. Starší udržovaný a opravovaný nábytek odpovídá antropomotorickým požadavkům vzhledem k výšce žáků. Ve většině sledovaných hodin měli žáci k dispozici pouze sešity a učebnice, v hodinách zeměpisu nástěnnou mapu a v jedné hodině dějepisu byl žákům předveden soubor trojrozměrných modelů.

Dlouhé časové úseky vyučovacích hodin bez střídání činností byly náročné na udržení pozornosti zejména žáků vyšších ročníků. Průběh vyučování však nenesl stopy spěchu ani jiných stresujících podmínek.

V hodinách byly použity převážně formy frontálního vyučování, nikde nebyla výrazněji zastoupena samostatná práce žáků. Při opakování byly kladeny stručné, jednoduché otázky, pro žáky jednoznačné a srozumitelné. Mluvní projevy žáků byly spíše sporé, na otázky vyučujících odpovídali většinou jednoslovně. Vyučující interpretovali učivo věcně správně. V hodinách zeměpisu bylo dbáno na aktualizaci, hojně byly využívány regionální prvky.

Motivace prostupovala vyučovacími jednotkami a učitelé průběžně hodnotili odpovědi žáků. Vhodnou motivací byly příklady ze života obce. Významnou roli při ověřování znalostí žáků hraje písemná forma. Záznamy do sešitu jsou prováděny v závěrečné části hodiny společně podle diktátu učitele či podle jeho současného zapisování na tabuli. Sešity jsou nepravidelně

kontrolovány, jejich úroveň je průměrná. Hodnocení výkonu žáků a třídních kolektivů bylo v závěru hodin prováděno jen velmi sporadicky.

Pozitivním jevem je způsob komunikace mezi učiteli a žáky, sledována byla vstřícná atmosféra, žáci byli ukáznění. Velké rezervy jsou v rozvíjení komunikačních schopností žáků v průběhu vyučovacího procesu.

Celkově je kvalita vzdělávání v předmětech dějepis a zeměpis hodnocena jako průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání byla sledována v předmětech matematika a vlastivěda na prvním stupni, dále v předmětech český jazyk, matematika, dějepis a zeměpis na druhém stupni; celkově je hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce rozvoje školy je vzhledem k nízkému počtu žáků ve třídách v současné době založena na nutnosti školu v obci zachovat (výjimka z počtu žáků je udělena do konce školního roku 2001/2002). Škola není speciálně zaměřena, poskytuje všeobecné vzdělání, jejichž cíle jsou obecně deklarovány ve výroční zprávě a v ročním plánu školy. Po dohodě s rodiči a zákonnými zástupci žáků stanovil ředitel předmět praktické činnosti se zaměřením na pěstitelství a práce v dílnách jako jediný volitelný předmět pro žáky sedmého až devátého ročníku. Učební plán všech ročníků je sestaven v souladu se vzdělávacím programem Základní škola.

V plánu práce školy pro školní rok 2000/2001 jsou obecně určeny úkoly týkající se dopravní výchovy, preventivních protidrogových aktivit, plaveckého a lyžařského výcviku, nabídky zájmové činnosti (pěvecký kroužek, náboženství) a dílčích pedagogických cílů (zkvalitňování čtenářských dovedností, písemných projevů žáků apod.). V plánu jsou uvedeny nástroje k realizaci cílů v podobě výčtu metod a forem práce. Plán je měsíčně podrobněji rozpracováván, obsahem krátkodobých plánů jsou zpravidla programy provozních porad a dílčí plány dalšího vzdělávání učitelů. Součástí plánování je i rozpis kontrolní činnosti ředitele školy. Pro sledované předměty vypracovali učitelé tematické plány v souladu s učebními osnovami.

Plánování je ve sledovaných oblastech hodnoceno jako velmi dobré.

Organizování

Škola není právním subjektem, zaměstnavatelem všech pracovníků je Okresní úřad v Sokolově. V podmínkách malé školy je organizační struktura jednoduchá, ředitel ustanovil jednu zástupkyni, která má vymezeny řídicí kompetence, týkající se především prvního stupně. Vzhledem k nízkému počtu tříd i učitelů je na prvním stupni ustanoveno metodické sdružení, složené ze všech učitelů, adekvátní situace je na stupni druhém, kde jsou všichni učitelé členy jedné předmětové komise. Ředitel nestanovil garanty úrovně výuky jednotlivých předmětů, informace o vzdělávacím procesu i o žácích si učitelé předávají v každodenním kontaktu. Úkoly týkající se plánování a zajišťování výuky zadává pracovníkům zástupkyně ředitele.

Jako nástroj předávání informací dále slouží pedagogické porady (5x ročně), každý týden se pedagogický sbor schází k provozní poradě. Z těchto jednání jsou pořizovány vypovídající

záznamy.

Rodiče a zákonní zástupci žáků jsou informováni 4x do roka na třídních schůzkách a prostřednictvím žákovských knížek; výchovné problémy svých dětí konzultují s třídními učiteli a výchovným poradcem.

Provoz školy se řídí dokumenty Řád školy a Vnitřní řád školy (ten je pouze zkrácenou verzí Řádu školy a upravuje způsob organizace výuky - činnost žáků o přestávkách, časové rozvržení výuky). Oba dokumenty obsahují školskými předpisy předepsaná ustanovení o docházce do školy, ochraně majetku a bezpečnosti práce. Některé body těchto dokumentů jsou sporné z hlediska dodržování psychohygienických zásad (kromě hlavní přestávky jsou žáci povinni zdržovat se ve třídách), nad rámec působení školy jsou ustanovení o zákazu večerních návštěv kulturních pořadů bez doprovodu rodičů či o zákazu pobytu žáků venku po setmění bez souhlasu rodičů.

Sledovaná povinná dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, záznamy z pedagogických rad) jsou vedeny věcně správně a na předepsaných tiskopisech; drobné chyby formálního charakteru byly v době inspekce odstraněny.

Organizování je ve sledovaných oblastech hodnoceno jako průměrné.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel uplatňuje spíše autoritativní model řízení, zásadní problémy však konzultuje se spolupracovníky, učitelé se podílejí na tvorbě plánu práce. Pro každého pedagogického pracovníka vypracoval ředitel rámcový plán dalšího vzdělávání, účast učitelů na vzdělávacích akcích mimo obec je i přes dopravní nedostupnost a problémy se zajištěním výuky poměrně četná. Ředitel věnuje pozornost začínajícím a nekvalifikovaným pracovníkům, hlavním nástrojem předávání zkušeností a nových poznatků jsou vzájemné hospitace učitelů.

Pro hodnocení práce pedagogů jsou vypracována kritéria, ta jsou rozlišena pro přidělování osobního příplatku a mimořádných odměn.

Oblast vedení a motivování je hodnocena jako velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Výsledky výuky sleduje vedení školy průběžně, učitelé pravidelně předkládají rozbor klasifikace, dále vypracovávají a zadávají žákům vlastní testy (matematika, český jazyk). Po vyhodnocení testů učitelé navrhnou opatření ke zkvalitnění výuky a předkládají je řediteli školy ke schválení. Evaluační nástroje z jiných zdrojů škola nevyužívá.

Přímou kontrolu práce učitelů provádí ředitel formou hospitací, vždy z nich pořizuje podrobné zápisy. Závěry z kontrolní činnosti jsou s pracovníkem vždy projednány. Účinná je kontrola dokumentace třídních učitelů i jednotlivých vyučujících.

Kontrolní mechanismy jsou ve sledovaných oblastech účinné a mají vzhledem k podmínkám velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Plánování, vedení a motivování pracovníků i kontrolní mechanizmy jsou v podmínkách malé školy hodnoceny jako velmi dobré, v oblasti organizování jsou negativa a pozitiva téměř v rovnováze. Celkově je úroveň řízení ve sledovaných oblastech hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 883/00 ze dne 28. srpna 2000;
- Výjimka z počtu žáků, udělená MŠMT ČR 18. srpna 1997 pod čj.25053/97-60;
- třídní knihy a třídní výkazy všech tříd;
- záznamy z pedagogických rad;
- učební plán pro školní rok 2000/2001;
- žákovské knížky a vybrané písemnosti žáků navštívených tříd;
- tematické plány sledovaných předmětů;
- Plán práce školy pro školní rok 2000/2001;
- Řád školy a Vnitřní řád školy;
- kontrolní záznamy ředitele školy;
- plány dalšího vzdělávání učitelů;
- kritéria pro přidělování osobních příplatků a mimořádných odměn;
- výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1999/2000.

ZÁVĚR

Škola má pro výuku sledovaných předmětů (český jazyk, matematika, dějepis, zeměpis a vlastivěda) vytvořeny průměrné podmínky. Kvalita vzdělávání je ve sledovaných oblastech celkově hodnocena jako velmi dobrá. Kvalita řízení je rovněž velmi dobrá.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

Celkově je činnost školy ve sledovaných oblastech hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zdenka Spalová
Členové týmu	Mgr. Alena Rájová
	Mgr. Jaroslav Šafránek
	PaedDr. Antonín Veselý

V Karlových Varech dne 31. ledna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 8. února 2001.....

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Josef Říha

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>

Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
--------------	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): Okresní úřad Sokolov	22. února 2001	56/01
Zřizovatel: Obecní úřad Krajková	22. února 2001	57/01

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly podány